

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณการจัดหาหนังสือด้วยวิธีการจัดซื้อ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2545 ศึกษาอัตราการจัดซื้อของหนังสือที่จัดหาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2545 ตลอดจนหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการจัดหาหนังสือกับปริมาณการยืมหนังสือที่ยืมออกภายนอกสำนักหอสมุด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกรายการข้อมูล ประกอบด้วยหมวดหมู่ สถิติการยืม ประเภท จำนวนเล่ม 2) ข้อมูลจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติ โปรแกรมชุดคำสั่งการทำรายการ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดหาโดยจำแนกตามปีงบประมาณ หมวดหมู่ และ ภาษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปริมาณการยืมต่อเล่ม ในส่วนการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาและการยืมหนังสือใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปริมาณการจัดหาหนังสือ

1.1 จำแนกตามภาษา

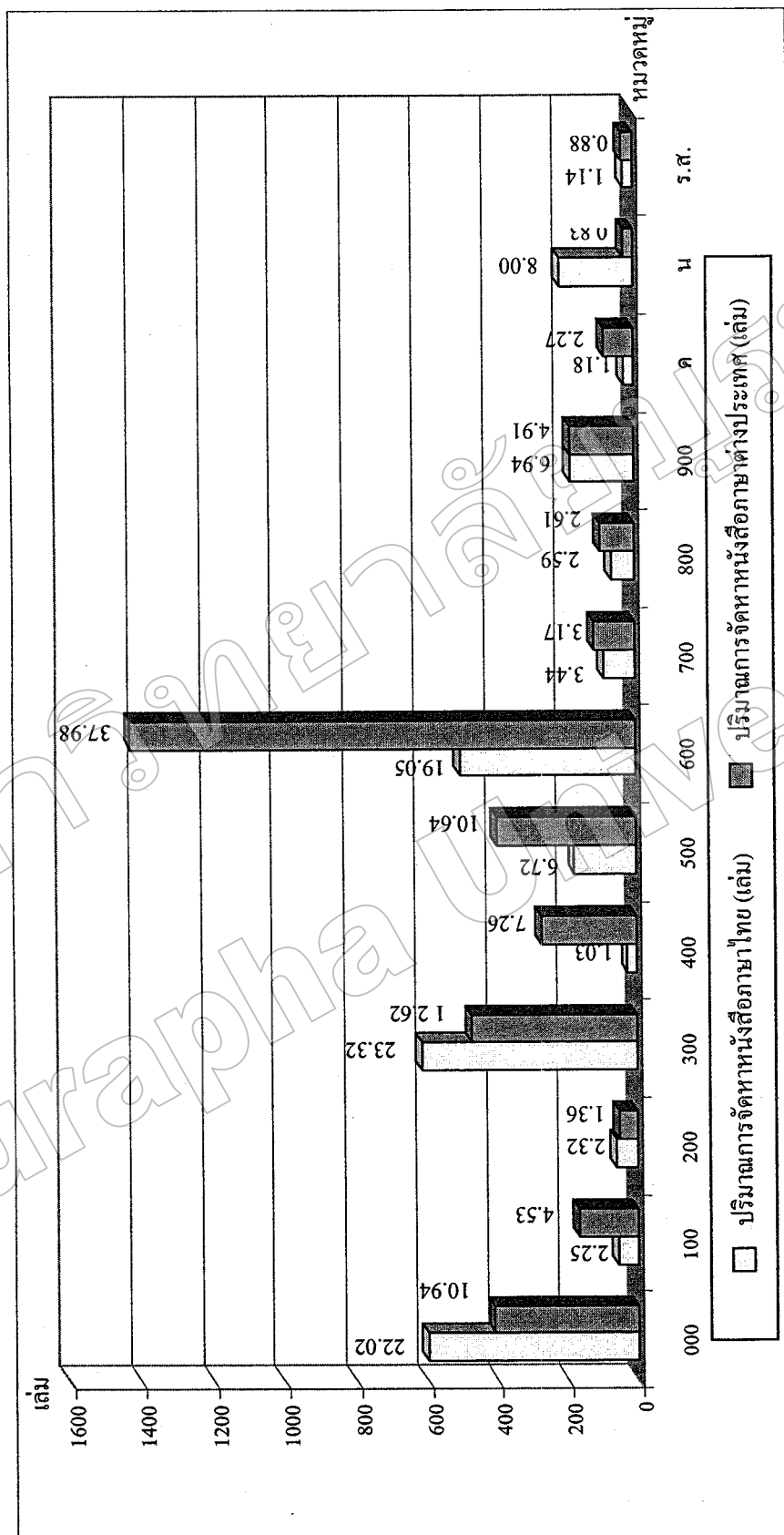
1.1.1 ในปีงบประมาณ 2544 มีการจัดหาหนังสือภาษาไทยน้อยกว่าภาษาต่างประเทศ โดยจัดหาหนังสือภาษาไทย จำนวน 2,624 เล่ม และภาษาต่างประเทศ จำนวน 3,749 เล่ม

1.1.2 ในปีงบประมาณ 2545 มีการจัดหาหนังสือภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศ โดยจัดหาหนังสือภาษาไทย จำนวน 4,953 เล่ม และภาษาต่างประเทศ จำนวน 1,025 เล่ม

1.2 จำแนกตามหมวดหมู่

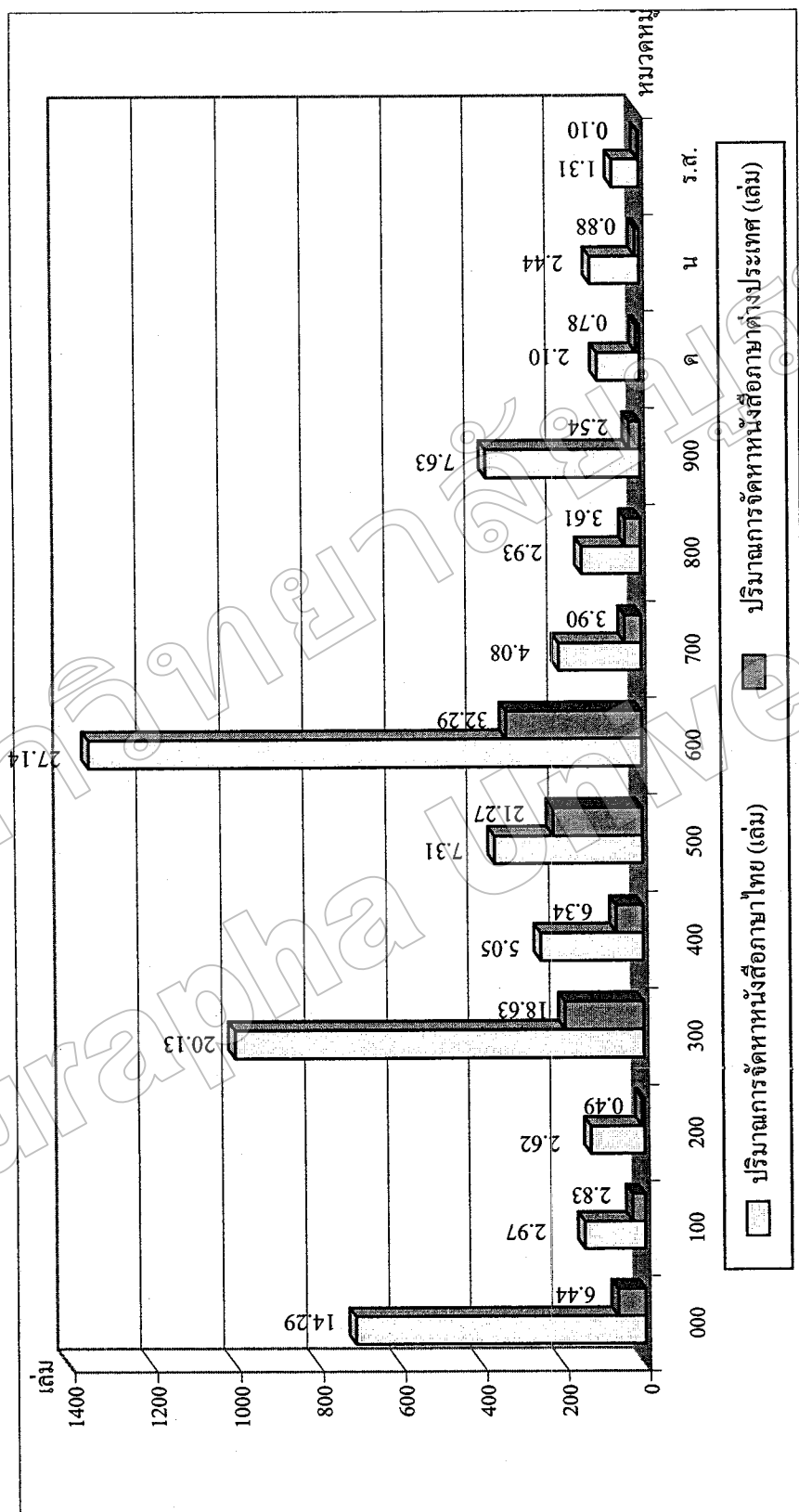
1.2.1 ในปีงบประมาณ 2544 หนังสือภาษาไทยหมวดที่จัดหามากที่สุด ได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ จำนวน 612 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 23.32 รองลงมา ได้แก่ หมวด 000 ทั่วไป จำนวน 578 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 22.02 และ 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี จำนวน 500 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 19.05 ตามลำดับ หมวดที่มีการจัดหาน้อยที่สุด ได้แก่ หมวด 400

ภาษา จำนวน 27 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 1.03 สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ หมวดที่จัดหามากที่สุด ได้แก่ หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี จำนวน 1,424 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 37.96 รองลงมา ได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ จำนวน 473 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 12.62 และ 000 ความรู้ทั่วไป จำนวน 410 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 19.05 ตามลำดับ หมวดที่มีการจัดหาน้อยที่สุด ได้แก่ นวนิยาย (น) จำนวน 31 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 0.83 ดังแสดงในภาพที่ 11

ภาพที่ 11 ปริมาณหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2544 จำแนกตามหมวดหมู่

1.2.2 ในปีงบประมาณ 2545 หนังสือภาษาไทย หมวดที่มีการจัดหามากที่สุด ได้แก่ หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี จำนวน 1,344 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 27.14 รองลงมา ได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ จำนวน 997 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 20.13 และ 000 ความรู้ทั่วไป จำนวน 708 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 14.19 ตามลำดับ หมวดที่มีการจัดหาน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่องสั้น (ร.ส.) จำนวน 65 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 1.31 สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ หมวดที่จัดหามากที่สุด ได้แก่ หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี จำนวน 331 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 32.29 รองลงมา ได้แก่ หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ จำนวน 217 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 21.17 และ 300 สังคมศาสตร์ จำนวน 191 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 18.63 ตามลำดับ หมวดที่จัดหาน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่องสั้น (ร.ส.) จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 0.10 ดังแสดงในภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ปริมาณหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2545 จำแนกตามหมวดหมู่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปริมาณการยืมต่อเล่มของหนังสือ

เป็นการวิเคราะห์ความถี่ของปริมาณการยืมหนังสือที่จัดหาในปีงบประมาณ 2544 และ 2545 โดยแยกเก็บข้อมูลในแต่ละปีงบประมาณ หนังสือที่จัดหาในปีงบประมาณ 2544 เก็บสถิติการยืม ตั้งแต่ ตุลาคม 2543-ธันวาคม หนังสือที่จัดหาในปีงบประมาณ 2545 เก็บสถิติการยืม ตั้งแต่ ตุลาคม 2544-ธันวาคม 2547 โดยการหาค่าเฉลี่ยอัตราการยืมหนังสือต่อเล่ม

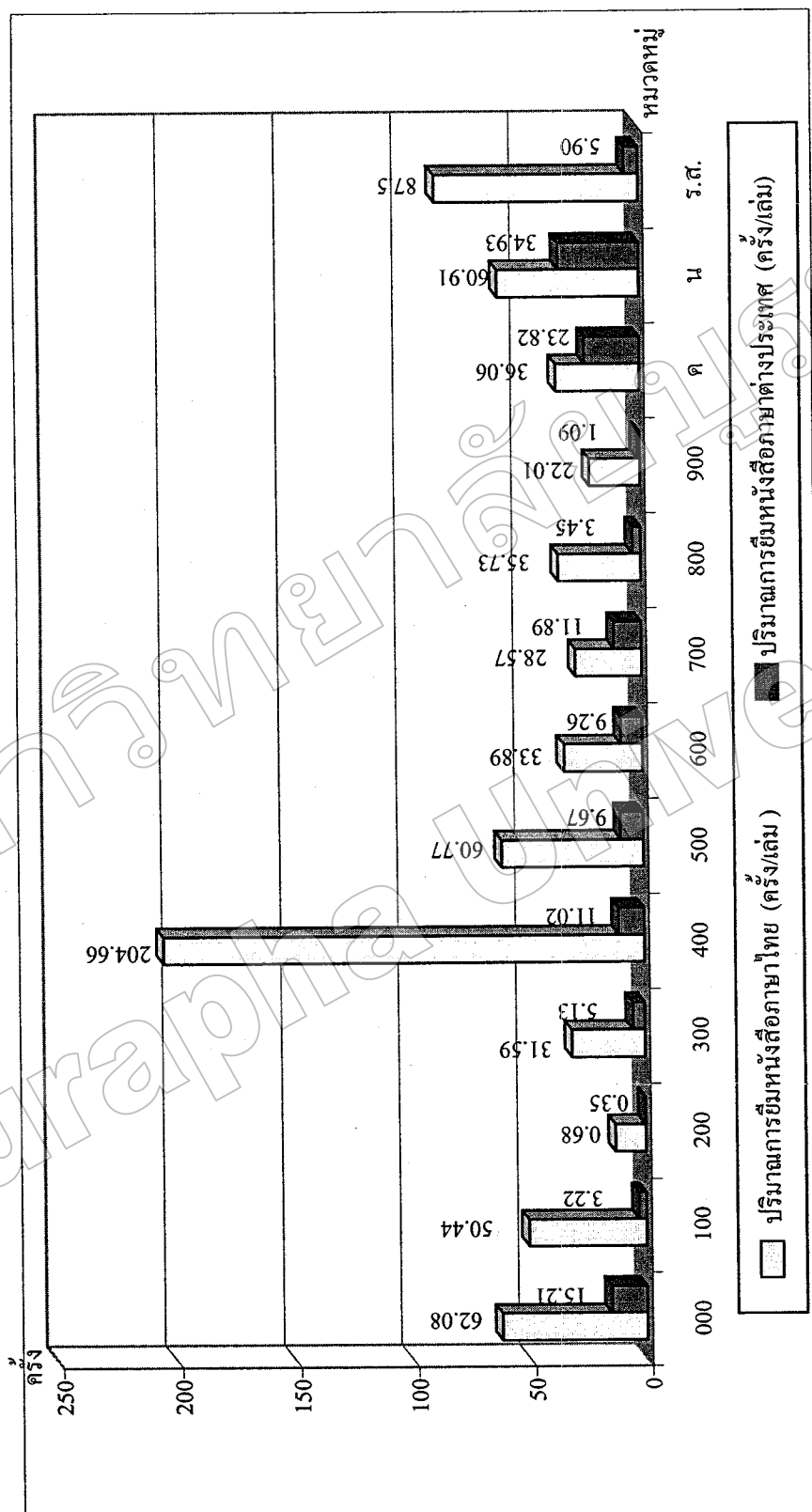
2.1 จำแนกตามภาษา

2.1.1 ในปีงบประมาณ 2544 หนังสือภาษาไทยมีปริมาณการยืมมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ โดยปริมาณการยืมหนังสือภาษาไทย มีจำนวน 117,716 ครั้ง หนังสือภาษาต่างประเทศ มีจำนวน 34,545 ครั้ง

2.1.2 ในปีงบประมาณ 2545 หนังสือภาษาไทยมีปริมาณการยืมมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ โดยปริมาณการยืมหนังสือภาษาไทยมี มีจำนวน 133,256 ครั้ง หนังสือภาษาต่างประเทศ มีจำนวน 8,876 ครั้ง

2.2 จำแนกตามหมวดหมู่

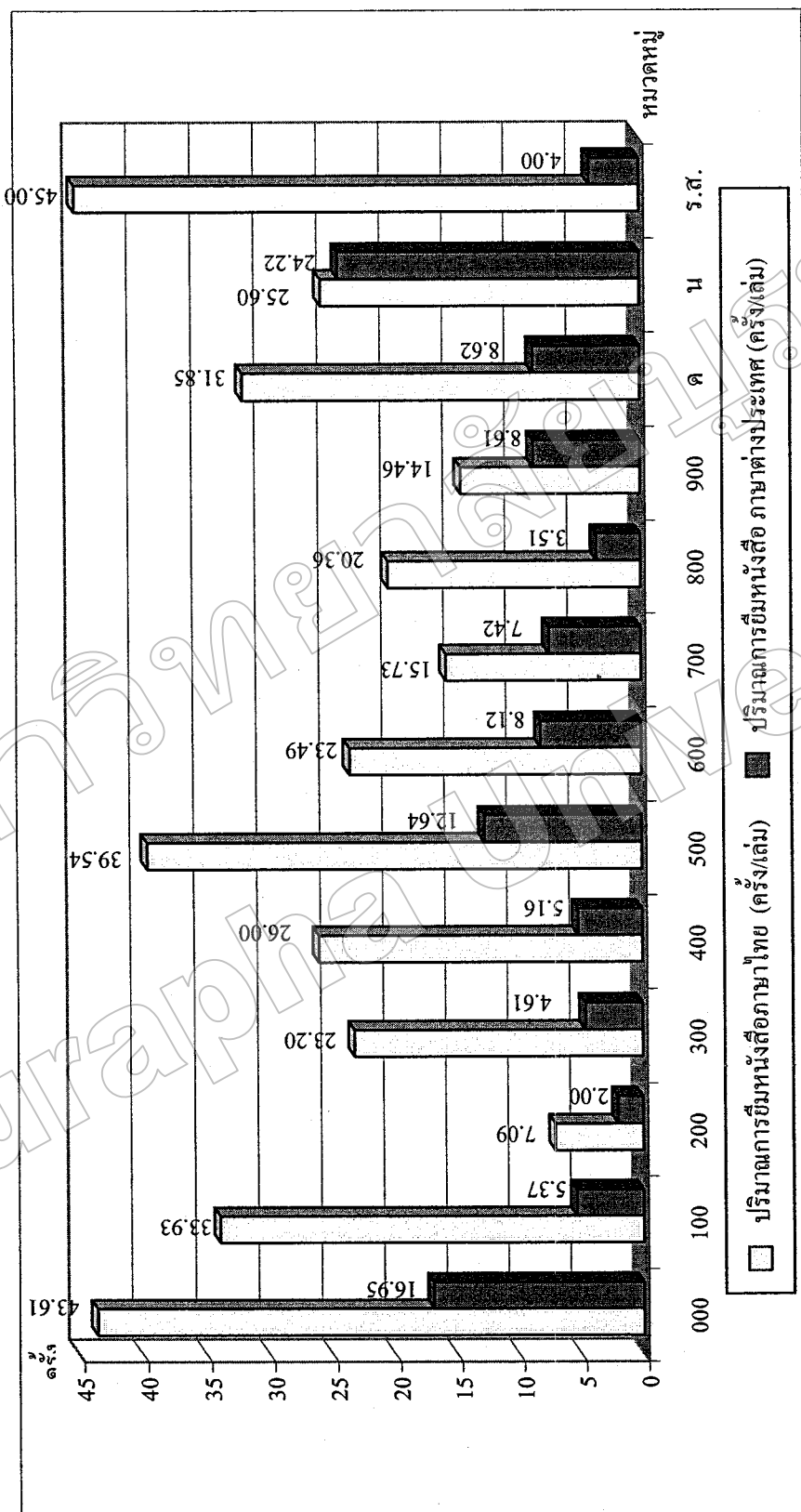
2.2.1 ในปีงบประมาณ 2544 หนังสือภาษาไทยหมวดที่มีอัตราการยืมต่อเล่มสูงสุด ได้แก่ หมวด 400 ภาษา อัตรายืม 204.66 ครั้งต่อเล่ม รองลงมา ได้แก่ เรื่องสั้น อัตรายืม 87.56 ครั้งต่อเล่ม และ หมวด 000 ความรู้ทั่วไป อัตรายืม 62.08 ครั้งต่อเล่ม ตามลำดับ หมวดที่มีอัตราการยืมน้อยที่สุด ได้แก่ หมวด 200 ศาสนา สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ หมวดที่มีอัตราการยืมมากที่สุด ได้แก่ นวนิยาย (น) อัตรายืม 34.93 ครั้งต่อเล่ม รองลงมา ได้แก่ หนังสือเด็ก (ค) อัตรายืม 23.82 ครั้งต่อเล่ม และ หมวด 000 ความรู้ทั่วไป อัตรายืม 15.21 ครั้งต่อเล่ม ตามลำดับ หมวดที่มีอัตราการยืมน้อยที่สุด ได้แก่ หมวด 200 ศาสนา อัตรายืม 0.35 ครั้งต่อเล่ม ดังแสดงในภาพที่ 13

ภาพที่ 13 ปริมาณการขึ้นหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2544 เป็นจำนวนครั้งต่อเล่ม จำแนกตามหมวดหมู่

2.2.2 ในปีงบประมาณ 2545 หนังสือภาษาไทย หมวดที่มีอัตราการยืมมากที่สุด ได้แก่ เรื่องสั้น (ร.ศ.) อัตรายืม 45.00 ครั้งต่อเล่ม รองลงมา ได้แก่ หมวด 000 ความรู้ทั่วไป อัตรายืม 48.61 ครั้งต่อเล่ม และ 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ อัตรายืม 39.54 ครั้งต่อเล่ม ตามลำดับ หมวดที่มีอัตราการยืมน้อยที่สุด ได้แก่ หมวด 200 ศาสนา อัตรายืม 7.09 ครั้งต่อเล่ม หนังสือภาษาต่างประเทศ หมวดที่มีอัตราการยืมมากที่สุด ได้แก่ นวนิยาย (น) อัตรายืม 27.22 ครั้งต่อเล่ม รองลงมา ได้แก่ หมวด 000 ความรู้ทั่วไป อัตรายืม 16.95 ครั้งต่อเล่ม และ 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ อัตรายืม 12.64 ครั้งต่อเล่ม ตามลำดับ หมวดที่มีอัตราการยืมน้อยที่สุด ได้แก่ หมวด 200 ศาสนา อัตรายืม 2.00 ครั้งต่อเล่ม

ดังแสดงในภาพที่ 14

ภาพที่ 14 ปริมาณการยืมหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่จัดซื้อในปีงบประมาณ 2545 เป็นจำนวนครั้งต่อเล่ม จำแนกตามหมวดหมู่

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการจัดหาและปริมาณการยืมหนังสือ

3.1 หนังสือภาษาไทย จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาและการยืมหนังสือภาษาไทยทั้งหนังสือที่จัดหาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2545 จำแนกตามหมวดหมู่ สรุปได้ว่าปริมาณการจัดหาหนังสือภาษาไทยของสำนักหอสมุดกับปริมาณการยืมหนังสือภาษาไทยของผู้ใช้ในสำนักหอสมุดมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3.2 หนังสือภาษาต่างประเทศ จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาและการยืมหนังสือภาษาต่างประเทศทั้งหนังสือที่จัดหาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2545 จำแนกตามหมวดหมู่ สรุปได้ว่าปริมาณการจัดหาหนังสือภาษาต่างประเทศของสำนักหอสมุดกับการยืมหนังสือภาษาต่างประเทศของผู้ใช้ในสำนักหอสมุดมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ปริมาณการจัดหาหนังสือในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 เมื่อจำแนกตามภาษา สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จัดหาหนังสือภาษาต่างประเทศมากกว่าหนังสือภาษาไทย โดยจัดหาหนังสือภาษาต่างประเทศ จำนวน 3,749 เล่ม หนังสือภาษาไทย จำนวน 2,624 เล่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิษณา โสมพะโยม (2536) สุริย์ บุญงามมงคล (2542) ซึ่งพบว่ามีการจัดหาหนังสือภาษาต่างประเทศมากกว่าหนังสือภาษาไทย ทั้งนี้ เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 สำนักหอสมุดมีนโยบายมุ่งเน้นให้คณาจารย์เสนอแนะหนังสือเข้าห้องสมุด ซึ่งหนังสือส่วนใหญ่ที่คณาจารย์เสนอแนะเป็นหนังสือภาษาต่างประเทศเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน จึงทำให้มีปริมาณการจัดหาหนังสือภาษาต่างประเทศมากกว่าหนังสือภาษาไทย และอีกประการหนึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือภาษาไทยโดยวิธีการซื้อเข้ามาปริมาณน้อย โดยเฉลี่ย 1-2 เล่มต่อชื่อเรื่อง แต่อย่างไรก็ตามสำนักหอสมุดได้รับหนังสือภาษาไทยจากการบริจาคเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิษณา โสมพะโยม (2536) ซึ่งพบว่าหนังสือภาษาต่างประเทศที่จัดหาส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่คณาจารย์เสนอแนะเข้าสำนักหอสมุดเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 สำนักหอสมุดจัดหาหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ โดยจัดหาหนังสือภาษาไทย จำนวน 4,953 เล่ม หนังสือภาษาต่างประเทศ จำนวน 1,025 เล่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประไพพรรณ จารุทวี (2535) ชนิดา จริยาพรพงศ์ (2532) ปิ่นทาวรี วีระพันธ์ (2545) และวันทนา กิตติวีรพันธุ์ (2547) ซึ่งพบว่ามีการจัดหาหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากในปี

2545 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพาได้สำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการโดยใช้แบบสอบถามศึกษาจากสถิติการยืม และจากที่ผู้ใช้นำหนังสือมาอ่านที่โต๊ะอ่าน พบว่าหนังสือภาษาไทยมีผู้นิยมนานมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศและกลุ่มผู้ใช้นี้มีหลายกลุ่มด้วยกัน ซึ่งต่างจากหนังสือภาษาต่างประเทศ ที่กลุ่มผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์ และอีกประการหนึ่งที่ทำให้ปริมาณหนังสือภาษาไทยเพิ่มขึ้นเนื่องจากหนังสือภาษาไทยมีราคาค่าต่ำกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ ตลอดจนการจัดหาที่ค่อนข้างสะดวกรวดเร็วทำให้มีการจัดหาหนังสือภาษาไทยเข้ามาได้ในปริมาณที่มากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ จะสังเกตได้ว่าหนังสือที่จัดหาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 หนังสือภาษาไทยจัดหาเข้ามาเพียง 1-2 เล่มต่อชื่อเรื่องเท่านั้น ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการทำให้สำนักหอสมุดต้องปรับนโยบายการจัดหาโดยเพิ่มปริมาณหนังสือภาษาไทยและเพิ่มจำนวนเล่มต่อชื่อเรื่องมากขึ้นโดยเพิ่มเป็น 3-5 เล่มต่อชื่อเรื่อง และหนังสือประเภทตำราการเรียนการสอนเป็น 5-10 เล่มต่อชื่อเรื่องเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

เมื่อจำแนกตามหมวดหมู่ของหนังสือภาษาต่างประเทศ พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ.

2544 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือในหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีย์ บุญงามมงคล (2542) วันทนา กิตติศรีวรพันธุ์ (2547) ซึ่งพบว่ามีการจัดหาหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในหมวด 600 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มากที่สุด รองลงมาสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือในหมวด 300 สังคมศาสตร์ และหมวด 000 ความรู้ทั่วไป เมื่อพิจารณาปริมาณการจัดหาในหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี พบว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือในหมวด 610 แพทยศาสตร์ มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยบูรพาเปิดสอนหลักสูตรทางสาขาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ทำให้สำนักหอสมุดจัดหาหนังสือในหมวดหมู่ 610 แพทยศาสตร์ เข้ามามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา กิตติศรีวรพันธุ์ (2547) ซึ่งพบว่ามีการจัดหาหนังสือในหมวดหมู่ 610 แพทยศาสตร์มากที่สุด และจากผลการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่าหมวดหมู่ที่จัดหาในปริมาณรองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 620 วิศวกรรมศาสตร์ และ 650 การจัดการธุรกิจ ตามลำดับ สำหรับหนังสือในหมวด 300 สังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาหมวดหมู่ย่อย พบว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือหมวดหมู่ 370 การศึกษามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 300 สังคมศาสตร์ และ 330 เศรษฐศาสตร์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยบูรพาเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนจำนวนหลายหลักสูตรในสาขาวิชาดังกล่าว ส่วนหมวด 000 ความรู้ทั่วไป เมื่อพิจารณาหมวดหมู่ย่อย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือในหมวดหมู่ 000 ความรู้

ทั่วไปมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นหนังสือทางสาขาคอมพิวเตอร์ สาเหตุที่มีการจัดหานี้หนังสือทางสาขาคอมพิวเตอร์เข้ามามากเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ห้องสมุดจำเป็นต้องจัดหาหนังสือทางด้านคอมพิวเตอร์เพื่อให้ทันกับการพัฒนาเทคโนโลยีและให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่ให้ความสนใจศึกษาและติดตามความก้าวหน้าของศาสตร์ทางด้านคอมพิวเตอร์

สำหรับหนังสือภาษาไทย ในปีงบประมาณ 2544 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จัดหานี้หนังสือในหมวด 300 สังคมศาสตร์เข้ามามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิษญา โสมพะโยม (2536) วาสนา ธนะสุข (2538) ประไพพรรณ จารุทวี (2535) กรรณิการ์ ชาวบ้านเกาะ (2543) กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2528) และ ประภัสสร โมราเรือง (2544) ซึ่งพบว่ามีการจัดหานี้หนังสือภาษาไทยในหมวด 300 สังคมศาสตร์มากที่สุด รองลงมาสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จัดหานี้หนังสือหมวด 000 ความรู้ทั่วไป และ 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในหมวดหมู่ย่อยของหมวด 300 สังคมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จัดหานี้หนังสือในหมวดหมู่ 370 การศึกษามากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยเปิดสอนในหลักสูตรสาขาทางการศึกษา ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอกและจากปริมาณสถิติการยืมในหมวดหมู่ 370 การศึกษามีปริมาณการยืมที่สูง รองลงมาจัดหานี้หนังสือในหมวดหมู่ 300 สังคมศาสตร์ และ 330 เศรษฐศาสตร์ ตามลำดับ สำหรับหมวด 000 ความรู้ทั่วไป เมื่อพิจารณาหมวดหมู่ย่อย จัดหาในหมวดหมู่ 000 ความรู้ทั่วไปมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 020 บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และ 070 วารสารศาสตร์การพิมพ์ สำหรับหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี เมื่อพิจารณาในหมวดหมู่ย่อยจัดหานี้หนังสือในหมวดหมู่ 610 แพทยศาสตร์ มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 630 เกษตรศาสตร์ และ 650 การจัดการธุรกิจ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จัดหานี้หนังสือในหมวด 000 ความรู้ทั่วไป 300 สังคมศาสตร์ 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี เข้ามาในปริมาณที่มาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักหอสมุด จัดหานี้หนังสือตามสาขาวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ สาขาทางด้านแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สาขาทางด้านบริหารธุรกิจ และสาขาทางการศึกษา ในการจัดหานี้หนังสือเข้ามาต้องศึกษาจากปริมาณสถิติการยืมของผู้ใช้บริการด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีการจัดหานี้หนังสือนอกเหนือจากหลักสูตรที่เปิดสอน เช่น หนังสือในหมวดหมู่ 630 เกษตรศาสตร์ จากปริมาณสถิติการยืมพบว่ามีปริมาณการยืมที่สูง ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือทางด้านเกษตรเป็นหนังสือที่ให้สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาอื่นๆ ตลอดจนให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์อีกทั้งการประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ที่ถือเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้นจึงมีผู้สนใจใช้หนังสือในสาขาดังกล่าวเพื่อ

ค้นคว้าหาความรู้ด้วยเช่นกัน

จากการจัดหาหนังสือภาษาต่างประเทศในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือในหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์ บุญงามมงคล (2542) วันทนา กิตติวรพันธุ์ (2547) ซึ่งพบว่าการจัดหาหนังสือภาษาต่างประเทศในหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยีเข้ามามากที่สุด รองลงมาจัดหาหนังสือ หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และ 300 สังคมศาสตร์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปริมาณการจัดหาหนังสือในหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี พบว่า สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือในหมวดหมู่ 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 640 คหกรรมศาสตร์และชีวิตครอบครัว และ 610 แพทยศาสตร์ ตามลำดับ ในหมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เมื่อพิจารณาในหมวดหมู่ย่อย จัดหาหนังสือในหมวดหมู่ 540 เคมี มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 570 วิทยาศาสตร์ของ สิ่งมีชีวิต และ 530 ฟิสิกส์ ในหมวด 300 สังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาในหมวดหมู่ย่อยจัดหาหนังสือ ในหมวดหมู่ 370 การศึกษามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 300 สังคมศาสตร์ และ 330 เศรษฐศาสตร์ ตามลำดับ

สำหรับการจัดหาหนังสือภาษาไทยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาจัดหาหนังสือในหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยีมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ และ 000 ความรู้ทั่วไป ตามลำดับ เมื่อพิจารณาใน หมวดหมู่ย่อยของหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี จัดหาหนังสือในหมวดหมู่ 650 การจัดการธุรกิจมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 610 แพทยศาสตร์ และ 620 วิศวกรรมศาสตร์ ตามลำดับ ในหมวด 300 สังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาหมวดหมู่ย่อยจัดหาหนังสือในหมวดหมู่ 370 การศึกษามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 330 เศรษฐศาสตร์ และ 300 สังคมศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนหมวด 000 ความรู้ทั่วไป เมื่อพิจารณาหมวดหมู่ย่อยพบว่าการจัดหาหนังสือในหมวดหมู่ 000 ความรู้ทั่วไปมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวดหมู่ 080 รวมเรื่องทั่วไป และ 020 บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการจัดซื้อหนังสือทั้งหนังสือ ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศยังคงจัดซื้อหนังสือในหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ และ 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ตามลำดับ เป็น ส่วนใหญ่

จากผลการวิจัยในครั้งนี้จึงสรุปได้ว่าการจัดหาหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544-2545 มีการจัดหาหนังสือทางาน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี ทางด้านสังคมศาสตร์ และความรู้ทั่วไป เข้ามามากทั้งหนังสือ

ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่มหาวิทยาลัยบูรพาเน้นการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาดังกล่าว ดังนั้น สำนักหอสมุดจึงมีนโยบายในการจัดหาหนังสือของสำนักหอสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอน ตลอดจนการค้นคว้าวิจัยของนิสิต คณาจารย์ และนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเป็นหลักสำคัญ

2. การเปรียบเทียบข้อมูลปริมาณการจัดหาและอัตราการยืมต่อเล่ม

จากหนังสือที่จัดหาเข้ามาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 หนังสือภาษาไทยหมวดที่จัดหาเข้ามามากที่สุด ได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ รองลงมา ได้แก่ หมวด 000 ความรู้ทั่วไป และ 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี ตามลำดับ สำหรับอัตราการยืมต่อเล่ม หมวดที่มีอัตราการยืมต่อเล่มสูงสุด ได้แก่ หมวด 400 ภาษา รองลงมา ได้แก่ เรื่องสั้น (ร.ส.) และ 000 ความรู้ทั่วไป ตามลำดับ สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศหมวดที่จัดหาเข้ามามากที่สุด ได้แก่ หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี รองลงมา ได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ และ 000 ความรู้ทั่วไป ตามลำดับ หมวดที่มีอัตราการยืมต่อเล่มสูงสุด ได้แก่ นวนิยาย (น) รองลงมา ได้แก่ หนังสือเด็ก (ค) และ 000 ความรู้ทั่วไป ตามลำดับ

จากหนังสือที่จัดหาเข้ามาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 หนังสือภาษาไทยหมวดที่มีการจัดหามากที่สุด ได้แก่ หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี รองลงมา ได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ และ 000 ความรู้ทั่วไป ตามลำดับ หมวดที่มีอัตราการยืมต่อเล่มสูงสุด ได้แก่ เรื่องสั้น (ร.ส.) รองลงมา ได้แก่ หมวด 000 ความรู้ทั่วไป และ 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ตามลำดับ สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศหมวดที่มีการจัดหามากที่สุด ได้แก่ หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี รองลงมา ได้แก่ หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และ 300 สังคมศาสตร์ ตามลำดับ หมวดที่มีอัตราการยืมต่อเล่มสูงสุด ได้แก่ นวนิยาย (น) รองลงมา ได้แก่ หมวด 000 ความรู้ทั่วไป และ 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ตามลำดับ

จากผลการวิจัยข้างต้นเป็นที่น่าสังเกตว่าหนังสือประเภทบันเทิงคดีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น หนังสือเด็ก มีอัตราการยืมต่อเล่มสูง ทั้งนี้เนื่องจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพามีนโยบายในการจัดหาหนังสือบันเทิงคดี โดยจัดซื้อเพียง 1 เล่มต่อชื่อเรื่อง ทำให้ปริมาณของหนังสือด้านบันเทิงคดีที่จัดหาเข้ามาไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ดังนั้นห้องสมุดควรจัดหาหนังสือทางด้านบันเทิงคดีเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความจรรโลงใจ ความเพลิดเพลิน ตลอดจนยังอาจให้ข้อคิดและแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ผู้อ่านอีกด้วย เมื่อพิจารณาเฉพาะหนังสือทางด้านวิชาการพบว่าปริมาณการจัดหาหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จัดหาหนังสือใน

หมวด 000 ความรู้ทั่วไป หมวด 300 สังคมศาสตร์ หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี และ หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เข้ามาในปริมาณมาก และจากผลการวิจัยยังพบว่าหนังสือในหมวดหมู่เหล่านี้มีปริมาณการยืมต่อเล่มที่สูงเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มีนโยบายในการจัดหาหนังสือให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ โดยหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน ได้แก่ หลักสูตรสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ทำให้ปริมาณการจัดหาหนังสือทางด้านสาขาเหล่านี้มีปริมาณการจัดหาเข้ามามากกว่าสาขาอื่น ๆ และจากผลการวิจัยยังพบว่า มีบางหมวดหมู่ที่ทางสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จัดหาหนังสือเข้ามาน้อย ได้แก่ หมวด 400 ภาษา โดยเฉพาะในหมวดหมู่ 420 ภาษาอังกฤษ และ หมวด 490 ภาษาอื่น ๆ (ภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ภาษาเกาหลี) หมวด 700 ศิลปศาสตร์ ในหมวดหมู่ 750 การเขียนภาพและภาพจิตรกรรม 760 ศิลปการพิมพ์ ศิลปกราฟิก หมวด 950 ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกไกล แต่จากปริมาณการยืมพบว่าหนังสือในหมวดหมู่เหล่านี้มีปริมาณการยืมที่สูง ซึ่งทำให้ปริมาณหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ จึงจำเป็นต้องเพิ่มปริมาณการจัดหาหนังสือในสาขาเหล่านี้อย่างเร่งด่วนต่อไป

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการจัดหาและปริมาณการยืมหนังสือ

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการจัดหาและปริมาณการยืมหนังสือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบเพียร์สันและทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าปริมาณการจัดหาและปริมาณการยืมหนังสือของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาและการยืมหนังสือในทางบวกและอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า การจัดหาและการยืมหนังสือดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันทั้งในทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ขัดแย้งกัน หมวดที่มีปริมาณการจัดหาและปริมาณการยืมสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน ได้แก่ หมวด 000 ความรู้ทั่วไป หมวด 500 วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และหมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี ซึ่งมีการจัดหาเข้ามามากและมีปริมาณการยืมมากเช่นกัน ส่วนหมวดที่มีการจัดหาเข้ามาน้อยและมีปริมาณการยืมน้อย ได้แก่ หมวด 200 ศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา กิตติวรพันธุ์ (2547) ซึ่งพบว่าหมวด 200 ศาสนา มีการจัดหาเข้ามาน้อยและมีปริมาณการยืมน้อย สำหรับหมวดที่มีความสัมพันธ์ขัดแย้งกัน ได้แก่ หมวดหมู่ 900 ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และหมวดหมู่ 920 ชีวประวัติ ประวัติบุคคล พบว่ามีการจัดหาเข้ามามากแต่มีปริมาณการยืมน้อย ส่วนหมวดหมู่ที่มีการจัดหาเข้ามาน้อยแต่มีปริมาณการยืมมาก ได้แก่ หมวดหมู่ 420 ภาษาอังกฤษ หมวดหมู่ 910 ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว และ 750

การเขียนภาพและภาพจิตรกรรม เป็นต้น ดังนั้นสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาควรเพิ่มปริมาณการจัดหาหนังสือในหมวดหมู่ที่มีการจัดหาบ่อยแต่มีปริมาณการยืมมากโดยเร่งด่วนต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยในภาพรวม สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพามีการจัดหาหนังสือตรงตามหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และตามความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญ แต่มีบางหมวดหมู่ที่มีการจัดหาเข้ามาน้อยเนื่องจากเป็นสาขาที่ไม่มีการเปิดสอนในมหาวิทยาลัย หรือเป็นสาขาที่เปิดใหม่ ได้แก่ หมวดหมู่ 960 ประวัติศาสตร์อเมริกา 340 กฎหมาย ส่วนหมวดหมู่ที่จัดหาเข้ามาน้อยแต่มีปริมาณการยืมมาก ได้แก่ หมวดหมู่ 420 ภาษาอังกฤษ 760 ศิลปะการพิมพ์ ศิลปะกราฟิก ส่วนหมวดหมู่ที่มีการจัดหาเข้ามามากแต่ปริมาณการยืมน้อย ได้แก่ หมวดหมู่ 900 ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ดังนั้นห้องสมุดควรปรับปรุงในเรื่องการจัดหาหนังสือ โดยพิจารณาคัดเลือกหนังสือให้เพียงพอกับความต้องการใช้ของผู้ใช้บริการ หมวดหมู่ใดที่จัดหาเข้ามามากแต่มีปริมาณการยืมน้อยควรลดปริมาณการจัดหาให้น้อยลง หมวดหมู่ที่จัดหาเข้ามาน้อยแต่มีปริมาณการยืมมากควรเพิ่มจำนวนการจัดหามากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้ยืมหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศ ดังนั้น ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือภาษาไทยให้มีปริมาณมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศในสัดส่วนที่เหมาะสม และควรเพิ่มจำนวนหนังสือประเภทบันเทิงคดีเนื่องจากเป็นที่ต้องการของผู้ใช้บริการตลอดจนหนังสือเหล่านี้ช่วยให้ความจรรโลงใจ ความเพลิดเพลิน สร้างจินตนาการ ตลอดจนในบางครั้งให้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีให้กับผู้อ่านอีกด้วย

3. จากผลการวิจัยด้านปริมาณการยืมหนังสือภาษาต่างประเทศที่จัดหาเข้ามา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่คณาจารย์เสนอแนะเข้าห้องสมุดและเป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนพบว่าปริมาณการยืมน้อยมาก ดังนั้นห้องสมุดควรหาวิธีการส่งเสริมให้คณาจารย์และนิสิตมีการใช้หนังสือภาษาต่างประเทศเหล่านี้ให้มากขึ้น เช่น จัดมุมแสดงหนังสือในแต่ละสาขาอย่างต่อเนื่อง จัดทำทศด้อยหนังสือในแต่ละเล่ม มีการประสานงานกับคณาจารย์ผู้สอนเพื่อส่งเสริมการใช้ตลอดจนแนะนำหนังสือใหม่เหล่านี้ผ่านเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด

4. ในการจัดหาหนังสือของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งมีนโยบายการจัดหาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นหลักแล้ว แต่จากผลการวิจัยยังพบว่าผู้ใช้ใช้หนังสือนอกเหนือจากหลักสูตร สาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอน เช่น สาขาทางเกษตรกรรม การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และทางสถาปัตยกรรม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดสอนและ

ให้ความรู้ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ดังนั้นห้องสมุดควรจัดหาหนังสือให้ครบถ้วนตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

5. ควรมีการสำรวจการใช้และความต้องการหนังสือและวัสดุสารสนเทศประเภทอื่น ๆ ของสำนักหอสมุดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

แนวทางในการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาทั้งในด้านปริมาณการจัดหาและการใช้หนังสือที่จัดหาเข้ามาทุกวิธี ได้แก่ วิธีการจัดซื้อ การแลกเปลี่ยน บริจาค ตลอดจนหนังสืออ้างอิงที่ไม่มีการยืมออกภายนอก สำนักหอสมุดทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ได้สมบูรณ์มากที่สุด
2. ควรศึกษาปริมาณการจัดหาและการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาเข้ามาด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาจัดหาหนังสือที่เป็นรูปเล่มและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สามารถพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดหาสื่อดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม
3. ควรศึกษาปริมาณการจัดหาและการใช้หนังสือและวัสดุสารสนเทศอื่น ๆ ของห้องสมุดคณะต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางอีกทางหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือบางส่วน ของสำนักหอสมุด ไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน นับเป็นการร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อเป็นการ ประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ
4. ควรมีการนำวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอื่น ๆ เช่น Data Mining มาใช้เพื่อศึกษาการจัดหา และการใช้หนังสือให้ละเอียดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติให้มีความสามารถในการ วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหากับการยืมสื่อสารสนเทศโดยอัตโนมัติ